

Cushings sykdom hund

Cushings sykdom, rettere sagt hyperadrenocortisisme, er en hormonell sykdom som kommer av overproduksjon av kortison i binyrene. Alle pattedyr har to binyrer, de sitter i buken inntil aorta, rett foran nyrene. Binyrene produserer fler typer av andre hormoner, men det er overproduksjon av kortison som er det vanligste problemet. Binyrene styres av hormoner som utskilles fra hypofysen.

Sykdommen finnes framfor alt hos eldre hunder. Det anses at visse raser rammes mer enn andre, f eks terrier-raser og pudler.

Årsak

85-90 % av alle tilfellene kommer av overstimulering av binyrene. Overstimuleringen kommer av sykdom, som regel godartede svulster, i hypofysen. Svulsten i hypofysen gjør man som oftest ikke noe med siden den sitter inne i hjernen, og er derfor veldig vanskelig å operere. Som oftest blir ikke hypofysesvulsten så stor at den i seg selv forårsaker problemer. Se mer under behandling.

I 10-15 % av tilfellene forårsaker en svulst i binyrebarken overproduksjon av kortison. Halvparten av disse svulstene er ondartede.

Symptomer

Typiske symptomer er kraftig øket tørst og urinproduksjon, samt at hunden mister pels. Ofte får den også større appetitt og blir rund om magen. Fedme, svakhet, svekking av muskler, økt pigmentering, tynn hud og forkalkninger i huden forekommer også.

Diagnose

Man kan få ledetråder fra en vanlig blodprøve. Man ser f eks ofte mangel på hvite blodlegemer av typen eosinofiler og lymfocytter (eosinopeni og lymfopeni), økte leververdier først og fremst alkalisk fosfatase (ALP) og økt blodsukker.

En bra første test om man mistenker Cushing er en urinprøve (morgen urin) som man tar hjemme selv, og leverer til sin veterinær. Gjennom å måle mengden med kortison i forhold til urinstoff (kreatin), får man en oppfatning om hvordan det står til med helsa til binyrene. Hvis urinprøven er positiv, dvs man har en sterk mistanke om Cushings sykdom, så gjør man en dyrere og mer tidskrevende prøve der man provoserer binyren med en substans som kalles dexametason. Man måler kortisonmengden i blodet før man gir medisinen, samt 3, 6 og 8 timer etter. Kortisonverdiene man da får fram viser om binyrene har minsket eller økt sin kortisonproduksjon (noe som normale binyrer gjør), eller om de reagerer litt, eller ikke i det heletatt på dexametasonet (som er typisk ved Cushings sykdom). Avhengig av svaret på prøven kan man se om det er en svulst i hypofysen eller i binyren. Metoden kalles lav-dose-hemmingstest eller dexametasontest.

Mistenker man at svulsten sitter i binyren bør man komplettere med en ultralydundersøkelse der man undersøker binyrene. Hvis det finnes tegn på svulster bør man lete etter metastaser (dattersvulster) i leveren og lungene.

Behandling

For de fleste hunder velger man medisinsk behandling. Før brukte man mest en medisin som heter mitotan (solgt med navnet Lysodren), det er en cellegift som slår ut binyrebarken for godt hvis man overdoserer. Man gav medisinen en gang i uken og kontrollerte med blodprøver for å se at behandlingen fungerte.

Nå for tiden bruker de fleste Trilostan (selges under navnet Vetoryl) som midlertidig stopper kortisonproduksjonen. Den gis daglig. Trilostan har mindre bivirkninger enn mitotan. Slutter man å gi tablettene så begynner hormonproduksjonen igjen. Når man begynner med behandlingen må man ta regelmessige tester av binyrenes funksjon med et par ukers intervall, for å se om man gir rett dose. Når behandlingen fungerer bra gjør man kontroller en, eller et par ganger per år.

Man bør alltid ha kortisonabletter tilgjengelig når man behandler en hund mot Cushings sykdom. Hvis man overbehandler får hunden symptom på Addisons sykdom (mangel på kortison) og blir da plutselig dårlig med oppkast, svakhet, besvimelser og langsom puls som typiske symptomer. Kroppen har da for lite kortison, men det hjelper fort med en kortisonablett.

Hvis sykdommen er forårsaket av en svulst i binyren kan man overveie operasjon. Binyrene sitter inntil aorta og nyrene slik at det er en ytterst komplisert operasjon med høy risiko.

I utlandet kan man operere bort hypofysesvulster. Det er en ekstremt avansert operasjon og i dag brukes den ikke i Skandinavia.

Forebygging

Det er ingen forebyggende behandling.

Kilde: